

UNIVERZITA KARLOVA
Fakulta sociálních věd
Institut mezinárodních studií

PROTOKOL O HODNOCENÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE
(Posudek oponenta)

Práci předložil(a) student(ka): **Zuzana Kašparová**

Název práce: *Analyza legitimizačních strategií Vysokého představitele v Bosně a Hercegovině Paddyho Ashdowna*

Oponoval (u externích oponentů uveďte též adresu a funkci v rámci instituce): **František Šístek, M.A., Ph.D.**

1. OBSAH A CÍL PRÁCE (stručná informace o práci, formulace cíle):

Práce se věnuje diskursu Vysokého představitele v Bosně a Hercegovině Paddyho Ashdowna (ve funkci v období 2002-2006). Ve vlastní analýze diskursu Paddyho Ashdowna, která následuje po poměrně rozsáhlé metodologické a konceptuální diskusi, si Zuzana Kašparová klade dvě hlavní otázky: jaké legitimizační strategie používal tento politik ve svých projevech a jsou-li jím používané legitimizační strategie „součástí koloniálního matrixu moci.“ (s. 55) Prostřednictvím kritické diskurzivní analýzy souboru veřejných projevů P. Ashdowna se pak snaží zjistit, zda je „legitimizace zasahování do vnitrostátních záležitostí v BaH konstruována v rámci přetrvávající imperiálněkoloniální organizace světa.“ (s. 11)

2. VĚCNÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, argumentace, logická struktura, teoretické a metodologické ukotvení, práce s prameny a literaturou, vhodnost příloh apod.):

Zvolené téma lze kvalitně analyzovat až po kritickém vyrovnání s velkým počtem teorií a konceptů. Také samotná diskurzivní analýza a její další interpretace v kontextu existující literatury není snadná, klade zvýšené nároky na jazykovou a terminologickou přesnost. Autorka vychází z konceptu koloniality, který zpochybňuje tradiční mentální hierarchii, v jejímž rámci je Západ/Evropa vnímán jako nezpochybnitelný normativní vzor. V centru její pozornosti stojí diskurz tranzice, tj. představa o nutnosti vyrovnání se údajně vyspělejšímu Západu. Po zevrubné teoretické a metodologické diskusi objasňuje nejprve působení vysokých představitelů, jejich proměnlivé pravomoci a politické strategie, s důrazem na osobnost Paddyho Ashdowna. K analýze jeho projevů používá metodu kritické diskurzivní analýzy. Poměrně podrobně rozebírá zvolenou metodu, jednotlivé diskurzivní kategorie (racionalizace, mythopoesis atd.), včetně krátké diskuse limitů kritické diskurzivní analýzy. Rozbor diskursu P. Ashdowna je také docela detailní, analytické závěry Z. Kašparové jsou argumentačně dobře podloženy. Bibliografie je řádně rozdělena na prameny primární a sekundární povahy, zvláštní sekce je věnována hlavnímu souboru zdrojů, jimiž jsou projevy P. Ashdowna. Přílohy jsou užitečné, úzce souvisí s analyzovanými tématy.

Má jediná zásadnější výtka se týká absence diskuse o odborné produkci a debatách, věnovaných v akademickém prostředí Bosně a Hercegovině právě z perspektivy její koloniální minulosti, koloniálního dědictví, postkolonialismu a dekolonizace. Z. Kašparová v úvodu DP konstatuje: „Neexistuje mnoho prací, jež by se zabývaly jihovýchodní Evropou či přímo BaH z dekoloniální perspektivy. Přínos práce tedy tkví nejen v rozklíčování způsobů legitimizace diskursu tranzice konkrétního politického aktéra, ale práce taktéž poukazuje na důležitost věleňování dekoloniálních metodologií při zkoumání regionu jihovýchodní Evropy. Dekoloniální přístup totiž umožňuje zpochybnit přetrvávající mocenský status quo z nového úhlu pohledu.“ O kolonialismu a oprávněnosti uplatnění postkolonialistické perspektivy na minulost a současnost BiH probíhají v akademickém prostředí v posledních cca dvou desetiletích bohaté diskuse a polemiky, konají se konference, bylo jí věnováno několik mezinárodních projektů, vycházejí články a knihy. Z knižní produkce viz např. Clemens Ruthner, Diana Reynolds Cordileone, Ursula Reber, and Raymond Detrez (eds.), *Wechselwirkungen. Austria-Hungary, Bosnia and Herzegovina, and the Western Balkans, 1878-1918*, Peter Lang 2015; Clemens Ruthner – Tamara Scheer (Hrsg.), *Bosnien-Herzegowina und Österreich-Ungarn: Annäherungen an eine Kolonie*, Narr Francke Attempto 2018; František Šístek (ed.), *Imagining Bosnian Muslims in Central Europe. Representations, Transfers and Exchanges*, Berghahn Books 2021. Podle hlavní teze, kterou zastává řada současných historiků, antropologů apod., byla Bosna a Hercegovina po okupaci habsburskou říší roku 1878 jedinou kolonií na Balkáně v pravém slova smyslu, a to právě v období vrcholného rozmachu západního imperialismu a kolonialismu na přelomu 19. a 20. století, které bylo pro BiH formativní z hlediska vzniku moderní společnosti, nacionálních programů, kulturního rozvoje, kapitalistické ekonomické exploatace, urbanizace a organizace náboženských komunit

přiměřených sekulárnímu státu. I v těch částech práce, kde reflektuje stereotypní přístupy k balkánskému regionu (s. 51-54, Vytváření jinakosti Jihovýchodní Evropy + Dekolonizace Jihovýchodní Evropy), se Z. Kašparová odvolává především na klasické texty, zaměřené na celou oblast Balkánu (M. Todorova, M. Bakić-Hayden), bez kritické diskuse odborné produkce, věnované v tomto ohledu samotné BiH, resp. teze, že BiH bychom měli považovat za fakticky postkoloniální společnost, pokud chceme lépe pochopit její současné problémy. Nicméně nehodnotím toto opomenutí jako zásadní s ohledem na hlavní cíl práce, kterým je především analýza diskursu samotného P. Ashdowna a její další interpretace.

3. FORMÁLNÍ A JAZYKOVÉ ZPRACOVÁNÍ (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, formální náležitosti práce apod.):

Práce je psána v češtině, jazyková úroveň je vysoká, zejména s přihlédnutím ke skutečnosti, že autorka operuje s poměrně velkým počtem odborných pojmů, často převzatých z angličtiny, aniž by text ztratil na srozumitelnosti. Objevují se jen drobná opomenutí, která lze potenciálně snadno odstranit, např.:

- s. 16 v poznámce – „vyhlášení války proti terorismu“, míněno po 11. září 2001, zde by se hodilo dát sousloví „válka proti terorismu“ do uvozovek, je to v prvé řadě propagandistický slogan tehdejší americké a britské administrativy.
- s. 21 – Zlatka Lagumdžiju, nikoli Zlatku Lagumdžiju (jde o muže)
- s. 31 – „za evropského rádžu“, nikoli „za evropského rádže“
- s. 50 – česky spíš „rétorika pokroku“ než „rétorika progresu“

4. KONTROLA ORIGINALITY TEXTU

Prohlašuji, že jsem se seznámil/a s výsledkem kontroly originality textu závěrečné práce v systému:

[] Theses [] Turnitin [x] Ouriginal (Urkund)

Komentář k výsledku kontroly: Kontrola originality zachytila jen nepodstatné a nevyhnutelné jevy (citace, ustálená sousloví apod.).

5. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek, naplnění cíle apod.):

Jde o náročnou, originální práci, která přináší nové postřehy a interpretace. Splňuje veškeré náležitosti, kladené na diplomové práce. Autorka prokazuje nadprůměrné interpretační schopnosti, dokáže se dobře zorientovat v aktuálních metodologických a teoretických otázkách a konceptech, které zdařile aplikuje na zvolenou látku.

6. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

Myslíte si, že si všechny projevy psal Paddy Ashdown sám?

Kde končí oprávněné volání po dekolonizaci a kde už začíná okcidentalismus, tj. předsudečný protizápadní diskurs?

Nereprodukuje vlastní i vy sama přežilé kolonialistické přístupy, když píšete o Bosně na základě textů v angličtině a v češtině, bez přihlédnutí k pramenům v místních jazycích?

7. DOPORUČENÍ / NEDOPORUČENÍ K OBHAJOBĚ A NAVRHOVANÁ ZNÁMKA

(A a B výborně, C a D velmi dobře, E dobře, F nevyhověl): **Doporučuji přijmout diplomovou práci Zuzany Kašparové k obhajobě a navrhuji hodnotit ji známkou A – výborně.**

Datum: 20. ledna 2022

Podpis